

فرهنگ سازمانی
مبثنی بر ارزش های اسلامی

ویژه خراسان شاغل در وزارت دفاع

ناصر داودی؛ اکبر ری پور و زهرا سادات میرهاشمی

وفای
نگار

تهیه کنندگان:

پژوهشگاه علوم اسلامی امام صادق (ع)

و

سازمان عقیدتی - سیاسی وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح

معاونت تربیت و آموزش

سرشناسه :	داودی، ناصر، ۱۳۴۱ -
عنوان و نام پدیدآور :	فرهنگ سازمانی مبتنی بر ارزش های اسلامی: ویژه خواهران شاغل در وزارت دفاع/ ناصر داودی، اکبر ولی پور و زهراسادات میرهاشمی؛ تهیه کنندگان پژوهشگاه علوم اسلامی امام صادق علیه السلام و سازمان عقیدتی - سیاسی وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح، معاونت تربیت و آموزش؛ ناظر علمی احمد شفیعی؛ ویراستار وحید حامد؛ سر ویراستار حسین قاسم حمزه.
مشخصات نشر :	تهران: سازمان عقیدتی سیاسی وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح، انتشارات دفاع، ۱۳۹۷.
مشخصات ظاهری :	۱۳۴ ص؛ ۲۱/۵×۱۴/۵ س.م.
شابک :	۵-۳۶-۸۷۴۵-۶۰۰-۹۷۸۰۰۰۰ ریال
وضعیت فهرست نویسی:	فیفا
یادداشت :	کتابنامه: ص. ۱۳۱ - ۱۳۶؛ همچنین به صورت زیرنویس.
موضوع :	فرهنگ سازمانی - جنبه های مذهبی - اسلام
موضوع :	Corporate culture-- Religious aspects-- Islam
موضوع :	رفتار سازمانی - جنبه های مذهبی - اسلام
موضوع :	Organizational behavior -- Religious aspects-- Islam
شناسه افزوده :	ولی پور، اکبر، ۱۳۶۵ -
شناسه افزوده :	میرهاشمی، زهراسادات، ۱۳۵۸ -
شناسه افزوده :	شفیعی، احمد
شناسه افزوده :	پژوهشگاه علوم اسلامی امام صادق (ع)
شناسه وده :	سازمان عقیدتی سیاسی وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح، معاونت تربیت و آموزش عقیدتی سیاسی
شناسه رده :	سازمان عقیدتی سیاسی وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح، انتشارات دفاع
ردی کنگ :	۱۳۹۷ BP۳۳۰/۱/۲۵۵۰۳۶۵
رده بندی :	۳۹۷/۴۸۳۴
شماره شابک :	۵۳۷۵۳۵۵

دفاع

فرهنگ سازمانی مبتنی بر ارزش های اسلامی

ویژه خواهران شاغل در وزارت دفاع

تهیه کنندگان: پژوهشگاه علوم اسلام امام صادق (علیه السلام)
و سازمان عقیدتی سیاسی وزارت دفاع - معاونت تربیت و آموزش
نویسندگان: ناصر داودی، اکبر ولی پور، زهرا میرهاشمی
ناظر علمی: احمد شفیعی

ناظران فنی: مهدی حسینی و حسن صدیقی
ناظر نهایی: عزت الله معتمد
ویراستار: وحید حامد، سرویراستار: حسین قاسم حمزه
نمونه خوان: علیرضا صداقت
صفحه آرا: اسماء وصال طلب راوری

چاپ: مرکز خدمات فرهنگی مطهر
نوبت و تاریخ چاپ: اول - ۱۳۹۷
شمارگان: ۱۰۰۰ جلد بهاء: ۸۰۰۰۰ ریال
شابک: ۵-۳۶-۸۷۴۵-۶۰۰-۹۷۸

نشانی ناشر: تهران، میدان نوین، خیابان شهید لنگری، جنب اداره هواشناسی،

ساختمان شهید مطهری، مرکز نشر دفاع

کدپستی: ۱۶۹۳۶۱۴۳۳۹ تلفن: ۳۲۹۳۰۰۰۶

پست الکترونیک: nashrdefa@fatehnet.net

فهرست مطالب

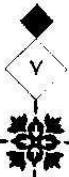
۹	پیشگفتار
۱۵	مقدمه
	درس اول: تعادل در کار و زندگی و پایبندی به سنت‌های ایرانی - اسلامی و پرهیز از وادادگی فرهنگی
۱۹	۱-۱. مقدمه
۲۲	۱-۲. اهمیت و ضرورت تعادل در کار و زندگی
۲۵	۱-۳. راهکارهای ایجاد تعادل در کار و زندگی
۲۶	۱-۳-۱. اولویت‌بندی
۲۹	۱-۳-۲. برنامه‌ریزی
۲۹	۱-۳-۳. بهره‌مندی از هنر «نه» گفتن
۳۰	۱-۳-۴. شناخت نقش کار در زندگی و پذیرش واقعیت‌ها
۳۱	۱-۳-۵. منتقل نکردن مسائل کاری به محیط خانه
۳۱	۱-۴. علل و عوامل وادادگی فرهنگی
۳۲	۱-۴-۱. دنیاگرایی
۳۳	۱-۴-۲. عقب‌ماندگی علمی و صنعتی
۳۵	۱-۴-۳. نداشتن شناخت صحیح از دین و خارج کردن دین از صحنه زندگی
۳۶	۱-۴-۴. قوم‌گرایی و نژادپرستی
۳۷	۱-۴-۵. حفظ نکردن استقلال فرهنگی
۳۸	۱-۵. راهکارهای مقابله با وادادگی فرهنگی
۳۹	۱-۵-۱. شناخت فرهنگ و اهداف دشمن

- ۱-۵-۲. نهادهای سازی آموزه‌های دینی ۳۹
- ۱-۵-۳. تقویت و ارتقای بینش اعتقادی و سیاسی ۴۰
- ۱-۵-۴. احیای عزت نفس ۴۱
- ۱-۵-۵. مبارزه با روحیه تجمل‌گرایی ۴۱
- ۱-۵-۶. حساسیت به فرهنگ خودی و مهاجم ۴۲
- ۵-۷. افزایش روحیه استقلال‌طلبی ۴۳
- ۱-۸. پیشگیری از نفوذ عوامل فرهنگی دشمن ۴۳
- ۱-۵-۹. فریضه امر به معروف و نهی از منکر ۴۴

درس دوم: مسئولیت‌پذیری و پاسخ‌گویی و حفظ عزت و اقتدار سازمانی

- ۱-۲. مقدمه ۴۹
- ۲-۲. اهمیت و ضرورت بحث ۵۱
- ۲-۳. آثار مسئولیت‌پذیری و پاسخ‌گویی بر به ارباب رجوع ۵۴
- ۲-۳-۱. بهره‌مندی از یاری ۵۴
- ۲-۳-۲. رستگاری در آخرت ۵۵
- ۲-۳-۳. برخورداری از اکرام الهی ۵۵
- ۲-۳-۴. محبوبیت در پیشگاه خداوند ۵۶
- ۲-۳-۵. برطرف شدن غم و اندوه ۵۶
- ۲-۳-۶. ثواب جهاد در راه خدا ۵۶
- ۲-۴. راهکارهای ارتقای روحیه مسئولیت‌پذیری و پاسخ‌گویی ۵۷
- ۲-۴-۱. غلبه بر خودمحوری ۵۷
- ۲-۴-۲. توجه به قیامت ۵۸
- ۲-۴-۳. امانت الهی دانستن همه امکانات و فرصت‌ها ۵۹
- ۲-۴-۴. اعتقاد به عبادی بودن کار ۶۰
- ۲-۴-۵. آگاهی دادن درباره اهداف سازمان ۶۰
- ۲-۴-۶. تأمین نیازهای مادی کارکنان ۶۱

۶۱	۲-۴-۷. مشارکت دادن کارکنان.....
۶۲	۲-۴-۸. فرهنگ سازی.....
۶۳	۲-۴-۹. شایسته سالاری و گزینش افراد صالح.....
۶۳	۲-۴-۱۰. تشویق و تنبیه.....
۶۴	۲-۵-۱۱. امامت خدمت به ارباب رجوع.....
۶۴	۲-۵-۱۲. دوری از منت و آزار.....
۶۵	۲-۵-۱۳. خاکی نیت و پرهیز از ریا و شهرت طلبی.....
۶۶	۲-۵-۱۴. دوری از افراط و زیاده روی.....
۶۷	۲-۶-۱۵. آثار عزت.....
۶۷	۲-۶-۱۶. محقق کردن خواسته ها.....
۶۸	۲-۶-۱۷. عفو و گذشت.....
۶۸	۲-۶-۱۸. قانون گذاری.....
۶۹	۲-۶-۱۹. رهایی از شیطان.....
۷۰	۲-۶-۲۰. استقامت و پایداری.....
۷۰	۲-۶-۲۱. امداد و یاری دیگران.....
۷۰	۲-۶-۲۲. رحمت و مهرورزی به دیگران.....
۷۱	۲-۶-۲۳. نجات از ظلم و ستم و هلاکت.....
۷۱	۲-۶-۲۴. کسب اقتدار.....
۷۲	۲-۷-۲۵. عوامل مؤثر بر حفظ و افزایش منزلت و اقتدار سازمانی.....
۷۳	۲-۷-۱. ارضای نیازهای اساسی تر.....
۷۳	۲-۷-۲. هماهنگی شناختی درباره سازمان.....
۷۴	۲-۷-۳. وجود عوامل بهداشتی.....
۷۴	۲-۷-۴. وجود عوامل انگیزشی.....
۷۴	۲-۷-۵. انتظار و امید به کسب اهداف.....
۷۵	۲-۷-۶. برابری داده ها و ستاده های شغلی و وجود عدالت سازمانی.....

- ۷-۷-۷. انطباق اهداف کارکنان با اهداف سازمان ۷۵
- ۷-۷-۸. بااهمیت دانستن وظایف و مسئولیت‌ها ۷۶
- ۷-۷-۹. استقلال شغلی کارکنان ۷۶
- ۷-۷-۱۰. شفافیت وظایف شغلی و سازمانی ۷۷

درس سوم: تکبر و عدم تواضع بیجا

- ۱-۳. شناخت مفاهیم ۸۳
- ۳-۱. شناخت کبر و تکبر ۸۳
- ۳-۱-۲. شناخت تواضع ۸۸
- ۳-۲. جایگاه تواضع و تکبر در فرهنگ سازمانی ۸۹
- ۳-۲-۱. تکبر، عدم تواضع و پیامدهای آن در فرهنگ سازمانی ۹۰
- ۳-۲-۲. تکبر، تواضع بیجا در فرهنگ سازمانی ۹۶

درس چهارم: سعه صدر، بردباری و شکیبایی در فرهنگ سازمانی

- ۴-۱. شناخت مفاهیم ۱۰۶
- ۴-۱-۱. سعه صدر ۱۰۶
- ۴-۱-۲. حلم و بردباری ۱۰۹
- ۴-۲. سعه صدر و بردباری و آثار آن در فرهنگ سازمانی ۱۱۲
- ۴-۲-۱. ضرورت آموزش و توسعه سعه صدر و بردباری در نظام سازمان ۱۱۳
- ۴-۲-۲. آثار و جلوه‌های شرح صدر و بردباری در فرهنگ سازمانی ۱۱۴
- ۴-۳. راه‌های دستیابی به سعه صدر و بردباری و موانع آن ۱۲۳
- ۴-۳-۱. راه‌های دستیابی به سعه صدر و بردباری و عوامل افزایش آن ۱۲۳
- ۴-۳-۲. موانع و آفت‌های دستیابی به شرح صدر و بردباری ۱۲۶
- کتابنامه ۱۳۱

پیشگفتا

إِنَّ اللَّهَ يُغَيِّرُ مَا بِقَوْمٍ حَتَّى يُغَيِّرُوا مَا بِأَنْفُسِهِمْ وَإِذَا أَرَادَ اللَّهُ بِقَوْمٍ سُوءًا فَلَا مَرَدَّ لَهُ وَمَا لَهُمْ مِنْ شُؤْنِهِ مِنْ وَالٍ (رعد: ۱۱).

البته خداوند روشنی‌بخش هر چیزی را تغییر نمی‌دهد، مگر آنکه آنها خود را تغییر دهند. هدفی که خداوند به خاطر اعمال نادرست قومی اراده سوئی درباره آنها کند، هیچ چیز مانع آن نخواهد شد و جز خدا سرپرستی نخواهند داشت.

فرمانده معظم کل قوا، حضرت امام خامنه‌ای مد ظله العالی:

هر جامی‌گوییم فرهنگ، مقصود ما از فرهنگ یعنی فرهنگ انقلابی، فرهنگ اسلامی، یعنی ایجاد حرکت فرهنگی به سوی اسلام و بر مبنای ارزش‌های اسلامی و حرکت دادن جامعه، به سوی حرکت فرهنگی به سمت اهداف اسلامی، تقویت فرهنگ اسلامی و باور اسلامی و آداب اسلامی و اخلاق اسلامی و سنت‌های اسلامی؛ فرهنگ این است.^۱

براساس تعریف شورای عالی انقلاب فرهنگی، فرهنگ نظام‌واره‌ای از عقاید،

۱. سیدعلی حسینی خامنه‌ای، بیانات، در دیدار نمایندگان مجلس شورای اسلامی، ۱۳۹۳/۰۳/۰۴.

باورهای اساسی، ارزش‌ها، آداب، الگوهای رفتاری ریشه‌دار، دیرپا و نمادها و مصنوعات است که ادراکات، رفتار و مناسبات جامعه را جهت و شکل می‌دهد و هویت آن را می‌سازد.^۱ بنابراین، فرهنگ‌سازی و پرداختن به فرهنگ سازمانی، که درواقع روح و آداب و سنن حاکم بر هر سازمانی است، از آن‌رو مهم است که موجب شکل‌دهی و جهت‌دهی رفتار کارکنان سازمان می‌شود. که امروزه، همهٔ سازمان‌ها و نهادها وجود این روح ساری و جاری را که نحوهٔ شکل‌گیری آن به عواملاً ناگه‌گون بستگی دارد، پذیرفته‌اند؛ بنابراین، تمام سازمان‌ها برای نیل به اهدافشان درصدد حاکم کردن فرهنگی مطابق با اهداف و خواسته‌های سازمانی‌شان هستند. وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح نیز نه‌تنها از این امر غافل نبوده؛ بلکه در راستای پاسداشت ارزش‌های انقلاب اسلامی، نخستین راهبرد طرح تحول و تعالی، معرفی وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح را «بهبود و اصلاح فرهنگ سازمانی بر مبنای ارزش‌های دینی و انقلابی» معرفی کرده است.^۲

افزون براین، در عصر حاضر که دشمنان مسلحانهٔ حریص، قسم‌خورده و دین‌ستیز، با استفاده از انواع ابزارها و روش‌های شیطانی و غیراخلاقی، با تار جوانان و نیروهای انسانی توانمند کشور عزیزمان را با تهاجم‌های ضد فرهنگی و سیراخلاقی هدف قرار داده‌اند، پرداختن به موضوع فرهنگ سازمانی مبتنی بر ارزش‌های انقلابی و اسلامی میان نیروهای خدوم وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح، اهمیت

۱. شورای عالی انقلاب فرهنگی، نقشهٔ مهندسی کشور، مصوبهٔ مورخ ۱۳۹۲/۰۳/۰۸.

۲. ابلاغیهٔ معاونت توسعهٔ مدیریت و برنامه‌ریزی راهبردی وزارت دفاع، به‌شمارهٔ ۳۲۵۰/۹۴/۴۴/۴۸۴۰، مورخ ۱۳۹۴/۰۹/۱۳.

دوچندان می‌یابد، که البته نظر سنجی‌ها و نیاز سنجی‌ها از نیروهای وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح، بر این مهم تأکید می‌ورزد.

از این رو، معاونت تربیت و آموزش سازمان عقیدتی سیاسی ودجا، در راستای منویات فرماندهی معظم کل قوا علیه السلام و اسناد بالادستی و براساس نیاز سنجی‌ها، ادامه ر تکمیل مباحث و شاخص‌های فرهنگ سازمانی را که سال ۱۳۹۶ مطرح شد، ضروری دانست. بنابراین، بر آن شد برای آشنایی هرچه بهتر و بیشتر کارکنان وزارت دفاع فرهنگ سازمانی مبتنی بر ارزش‌های اسلامی و انقلابی و تقویت و بهبود آن در سازمان‌ها، ارزشمدار وزارت دفاع و اهتمام جدی نیروها نسبت به رعایت شاخص‌های فرهنگ سازمان انقلابی و اسلامی، با رویکرد کاهش ناهنجاری‌ها و افزایش بهره‌وری، بر شاخص ارزش‌های اسلامی را که ضروری است در سازمان‌ها و بین کارکنان وزارت دفاع، فرهنگ غالب تبدیل شود، با عنوان «فرهنگ سازمانی مبتنی بر ارزش‌های اسلامی» بررسی نماید.

باتوجه به فزونی ارزش‌ها و شاخص‌های فرهنگ سازمانی مبتنی بر ارزش‌های اسلامی، برای آموزش کارکنان پایور وزارت دفاع در سال ۱۳۹۶، سعی شده است در ادامه مباحث سال گذشته که بیش از بیست شاخص از این ارزش‌ها در کتاب «درآمدی بر فرهنگ سازمانی مبتنی بر ارزش‌های اسلامی» آورده شد، شاخص‌هایی همچون: «تعادل در کار و زندگی، پایبندی به سنت‌های ایرانی - اسلامی و پرهیز از واردادگی فرهنگی، مسئولیت‌پذیری، پاسخ‌گویی و حفظ عزت و اقتدار سازمانی، واقع‌بینی، اعتمادسازی، پذیرش واقعیت‌ها و شهامت عذرخواهی، اقرار به اشتباهات، ساده‌زیستی و پرهیز از اشرافی‌گری، تبادل دانش و تجارب، اعتماد به نصرت الهی، تکبر و عدم تواضع بی‌جای خواهران، بردباری و شکیبایی

و سعه صدر، رازداری و حفظ اسرار، گشاده‌رویی و حمایت عاطفی، خودسازی و محاسبه نفس، اعتماد به نفس و خودباوری، عقلانیت سازمانی، نقادی منصفانه و مشفقانه، صداقت و امانت‌داری، عفو و بخشش، عمل‌گرایی، حفظ صیانت و کرامت نیروی انسانی، تقدم خشنودی خدا بر دیگران»، طرح و بررسی شده و در مجموعه کتاب‌های «فرهنگ سازمانی مبتنی بر ارزش‌های اسلامی» برای فراگیران تبیین شود.

در این اساس مجموعه کتاب‌های فرهنگ سازمانی در ده جلد، و هر جلد شامل چهار درس به نحوی که گروه‌های شغلی فراگیران به زیور طبع آراسته شده است؛ به گونه‌ای که از بین این شاخص‌ها شاخص‌های «تعادل در کار و زندگی و پایبندی به سنت‌های ایرانی اسلامی، رهبریز از وادادگی فرهنگی» و «مسئولیت‌پذیری و پاسخ‌گویی و حفظ عزت و افتخار» در دو درس اول و دوم، به صورت مشترک برای تمام گروه‌های شغلی، ارائه شده است، سپس در دو درس دیگر، با توجه به گروه شغلی مخاطبان، حداقل و حداکثر ارزش‌های اسلامی یادشده، بررسی شده است.

همان‌طور که اشاره شد، آنچه تدوین شده و پیش روی شما همکاران عزیز قرار گرفته است، حاصل تلاش جمعی اعضای کمیسیون عالی تربیت و آموزش و کارگروه‌های تخصصی متون و کانون اساتید این سازمان و نویسندگان و ناظران علمی و فنی پژوهشگاه علوم اسلامی امام صادق علیه السلام است که از مجموعه نیازسنجی و نظرسنجی‌ها از کارکنان خدوم و شریف وزارت دفاع به دست آمده است و در کارگروه‌های تخصصی تدوین سرفصل‌های آموزشی، مشخص شده؛ در کمیسیون عالی تربیت و آموزش به ریاست نماینده مکرم ولی فقیه و ریاست

محترم سازمان عقیدتی سیاسی ودجا حجت الاسلام والمسلمین محمدحسین
قندهاری به تصویب رسیده است.

از این رو، لازم می‌دانم، از هیئت‌رئیس محترم سازمان عقیدتی-سیاسی ودجا،
اعضای کمیسیون عالی تربیت و آموزش، کارگروه‌های تخصصی متون و کانون
اساتذ این سازمان و نویسندگان فرهیخته و ناظران محترم علمی، فنی و نهایی
معزز پژوهشگاه علوم اسلامی امام صادق (ع) تقدیر و تشکر نمایم.

من الله التوفیق

معاون تربیت و آموزش

سازمان عقیدتی-سیاسی وزارت دفاع و

پشتیبانی نیروهای مسلح

مهدی حسینی

www.ketab.ir

